

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**Захириддин Муҳаммад Бобур номидаги
Андижон давлат университети
Андижон машинасозлик институти**



***«ФАН, ТАЪЛИМ ВА ТЕХНИКАНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШ
МАСАЛАЛАРИ»***

Халқаро илмий-амалий онлайн анжуман

***«ВОПРОСЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И
ТЕХНИКИ»***

Международная научно-практическая онлайн конференция

***«ISSUES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF SCIENCE, EDUCATION AND
TECHNOLOGY»***

International scientific and practical online conference

2022 йил 12 апрель, Андижон

3. Усуббоев М.У., Олимов Н.Қ., Аминов С.Х., Нормуродов А.С. "Саримсоқпиез кукунинидан таблетка дори турини яратиш" // Фармацевтика журналі.-Т.:2004.-№3.50-51 бетлар
4. Маматкулова Ў.О., Исаков Х., Жамолова Х.М. Инсонларнинг турли касалликлардан шифо топишда саримсоқпиезни ахамияти. // "Халқ таъабати" журналі. 2021. №1 (6). 22-24-бетлар.

ҒИЖДУВОН ТУМАНИ СУҒОРИЛАДИГАН ТУПРОҚЛАРНИНГ ИНСОН ОМИЛИ ТАЪСИРИДА ЎЗГАРИШИ

Ҳ.Ҳ.Салимова-БухДУ Тупроқшунослик кафедраси мустақил изланувчиси,
А.Рустамов-БухДУ Тупроқшунослик кафедраси ўқитувчиси

Аннотация. Ушбу мақолада Ғиждувон туманидаги мавжуд суғориладиган тупроқларнинг инсон омили таъсирида ўзгариб бориши тўғрисида маълумотлар келтирилган. Бунда асосан суғориши сувларининг таъсири очиб берилган.

Аннотация. В данной статье изучено влияние человеческого фактора на изменения существующих орошаемых почвах Гиждуванского района.

Annotation. This article provides information on the variability of existing irrigated soils in Gijduvan district under human influence. In this case, mainly the effect of irrigation water is explained.

Калим сўзлар. Ғиждувон тумани, суғориладиган ўтлоқи аллювиал тупроқлар, суғориши таъсири, инсон омили, қатлам қалинлиги, морфологияси

Ключевые слова. Гиждуванский район, лугово-орошаемо аллювиальные почвы, влияние, орошение, человеческий фактор, толщина слоя, морфология.

Keywords. Gijduvan district, irrigated meadow alluvial soils, irrigation effect, human factor, layer thickness, morphology.

Бухоро вилоятида деҳқончилик қадимий ҳисобланади. Узоқ йиллар суғориш натижасида тупроқда ҳосил бўлган агроирригацион қатлам шаклланиб боради. Тупроқнинг агроирригацион қатлами унинг морфологик белгиларига ижобий таъсир қилмоқда [1,68]. Тупроқларнинг морфологик тузилиши асосий диагностик ва генетик аломатлардан ҳисобланиб, у тупроқлар қопламнинг гуруҳларга ажратишда тавсифини яратишда, сифатини баҳолашда ва бошқа амалий ишлаб чиқариш жараёнларда кенг фойдаланилади. Шу боис бизлар Ғиждувон туман суғориладиган тупроқларнинг морфологик тузилишини ўрганишни мақсад қилдик [2,43].

Бухоро вилоятида хилма-хил тупроқлар тарқалган, тупроқ ҳосил бўлиш жараёни ҳозирги кунда ҳам давом этмоқда.

Бухоро вилояти суғориладиган тупроқлари асосан, чўл худудининг текислик зонасида тарқалган бўлиб, тупроқ пайдо бўлиш жараёни худуднинг геоморфологик ва тупроқ-иклимий шароитлари таъсирида шаклланган. Худудда зоналик яққол кўзга ташланиб, унда тупроқларни пайдо бўлиши ва шаклланишида турли омиллар жумладан, суғорма деҳқончилик қадимдан ривожланиб келаётганлиги алоҳида аҳамиятга эга [4,52].

Ғиждувон туманида асосан, қадимдан суғориладиган ўтлоқи аллювиал, суғориладиган ўтлоқи аллювиал, янгидан суғориладиган чўлли-қумли ва шўрхоқлар тарқалган.

Кўп йиллар ўзлаштирилиб, суғорма деҳқончилиқни ривожлантиришда кўп хоссаларини ва хусусиятларини тубдан ўзгартирган тупроқ типчасига қадимдан суғориладиган ўтлоқи-аллювиал, шўрланмаган тупроқлар мисол бўла олади. Бундай тупроқлар Гиждувон туманида жуда кўп ривожланган.

Кесма 2, 08.12.2021 йил. Гиждувон туман Гулистон массиви “Шукур Тўхта” фермер хўжалиги. Худуд айна вақтда шудгор қилинган ва шўр ювишга тайёрланмоқда. Ўтмишдош экин маккажўхори, эндиги экин ғўза, узоқ вақт (4-5 йил) бугдой экилган. Даланинг икки томонида ариқ бўйлаб ихота дарахтзорлар.

Аа1 0-32 см. Ҳайдалма қатлам, оч кулранг, намхуш ва ўртача, ўрта қумоқ, структурали (донадор), агрегатлилик ўртача, сочилма қовушмали (шудгор бўлганлиги учун), органик қолдиқлари мавжуд (ўсимлик илдизлари, қолдиқлари ва бошқа қолдиқлар қисман учрайди), янги яралма мавжуд эмас, қўшилма йўқ. Кейинги қаламга ўтиш аста-секин.

33-47 см. Ҳайдалма ости қатлам, кулранг, нам, енгил қумоқ, чанг структурали, ўртача зичлашган, плуг пошнаси аломатлари мавжуд (цементация), органик қолдиқлар учрайди (ўсимлик илдизлари, лекин юқори қатламга нисбатан анча кам, ҳашарот излари, инлари, қолдиқлари деярли учрамайди). Янги яралма мавжуд эмас, қўшилма ҳам худди шундай. Кейинги қатламга ўтиш кескин.

48-74 см. Оч сарғиш, кум ва айрим-айрим жойлари кумлоқ, қатламнинг юқори қисми жуда кам структурали, қатламнинг ўрта ва пастки қисмида умуман мавжуд эмас, нам, органик қолдиқлари деярли учрамайди, қатламнинг юқори қисмида, айрим-айрим жойларида ўсимлик илдизлари учрайди, худди шундай ҳашарот инлари ва излари умуман учрамайди. Янги яралма мавжуд эмас, қўшилма учрамайди. Қатламнинг юқори қисми олдинги қатламнинг давоми сифатида бир оз зичлашган, қатламнинг ўрта ва пастки қисми сочилма қовушма, яъни зичлашмаган. Капиллярлар мавжуд. Кейинги қатламга ўтиш яққол.

75-96 см. Кулранг, кум фракция таркибли, структурасиз, зичлашмаган сочилма қовушма, ўсимлик илдизлари, органик қолдиқлар, ҳайвон инлари ва излари умуман учрамайди. Қум зарраалари орасида туз заррачалари мавжуд, нам, қўшилма мавжуд эмас. Кейинги қатламга ўтиш кескин.

97-162 см. Кулранг, занг доғлари мавжуд, қумоқ, зичлаган, берчлашган, жуда кам структурали, органик қолдиқлари, ўсимлик илдизлари, ҳайвон қолдиқлари умуман учрамайди. Занг доғлари кўрсатиб турибдики, намлиги юқори қатламга нисбатан баландроқ, янги яралма қўшилма мавжуд эмас. Кейинги қатламга ўтиш кескин.

163-178 см. Оч кулранг, зах, оғир қумоқ, кам структурали, ўсимлик илдизи, ҳайвон инлари, излари, қолдиқлари учрамайди, бироз зичлашган, берч қатлам. Кейинги қатламга ўтиш кескин.

179-191 см. Тўртламчи давр ётқизиқларига хос, яъни бўз тупроқларни она жинси бўлган, лёсс ва лёссимон ётқизиқларга ўхшаш рангли қизғиш, кўнғир. Зах, оғир қумоқ, органик қолдиқлари, ўсимлик илдизлари, ҳайвон инлари ва излари учрамайди. Қатламда янги яралма ва қўшилмалар мавжуд эмас. Зичлашган, бироз берчлашган. Кейинги қатламга ўтиш кескин.

192-205 см. Оч сарғиш, қум структурали, сочилма қовушма, ниҳоят юқори даражада ҳўлланган. Сизот сувларнинг сатҳи 205 см дан пастда жойлашган [3,52].

Хулоса

Шундай қилиб, юқорида келтирилган маълумотларга кўра, ўрганилган тупроқларнинг морфологик тузилишлари асосан инсон фаолияти таъсирида кўп асрлар давомида суғориш,

Ўғитлаш, ҳайдаш ишларини олиб бориши натижасида кескин ўзгарган. Табиий ўтлоқи-аллювиал тупроқларнинг профилига хос генетик горизонтлар (А+АВ+С) ўрнига антропоген қатламлар (Аа1, Аа2, Аа3, Аа4....) ҳосил бўлган.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Тожиев У., Намозов Х., Нафетинов Ш., Умаров К. Ўзбекистон тупроқлари “Ўзбекистон Миллий энциклопедияси”. Тошкент, 2004 й. Б.68
2. Артикова Х. Бухоро воҳаси тупроқларининг морфологик тузилиши // Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги журнали. - Тошкент, 2017. - №5, - Б.43.
3. Артикова Х. Бухоро воҳаси тупроқларининг антропоген омиллар таъсирида ўзгариши // АгроИЛМ (Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги журнали илмий иловаси). - Тошкент, 2017. - №2 (46), - Б.92.
4. Н.Т.Artikova, Н.Х.Salimova. Buxoro viloyati sug'oriladigan tuproqlarning meliorativ holati va unga ta'sir etuvchi omillar. Xorazm Ma'mun Akademiyasi axborotnomasi –Xorazm, 2021. №8, Б.52.

ХАЛҚ ТАБОБАТИ - КЎКРАК БЕЗИ САРАТОННИ ДАВОЛАШДА ЗАМОНАВИЙ, ИННОВАЦИОН УСУЛ

Аскарлов И.Р. – АДУ Кимё кафедраси профессори, к.ф.д., Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ихтирочи, Ўзбекистон тиббий-илмий фаолият билан шуғулланувчилар “Табобат” академияси раиси

Мамарахмонов М.Х. - АДУ Кимё кафедраси доценти, PhD, Ўзбекистон тиббий-илмий фаолият билан шуғулланувчилар “Табобат” академияси аъзоси

Мўминжонов М.М. - АДУ Кимё кафедраси, к.ф.д. (DSc), Ўзбекистон тиббий-илмий фаолият билан шуғулланувчилар “Табобат” академияси аъзоси

***Аннотация:** Ўзбекистонда ривожланиб бораётган Халқ табобати усулида кўкрак беzi саратони касаллигини даволаш замонавий, инновацион усул экани ҳақида маълумотлар келтирилди.*

***Аннотация:** Приведены информации, что лечение рака молочной железы методами народной медицины развивающееся в Узбекистане, является современным, инновационным методом.*

***Abstract:** Information is given that the treatment of breast cancer with traditional medicine methods, which is developing in Uzbekistan, is a modern, innovative method.*

***Калим сўзлар:** кўкрак саратони, халқ табобати, инновацион усул.*

***Ключевые слова:** рак молочной железы, народная медицина, инновационный метод.*

***Keywords:** breast cancer, folk medicine, innovative method.*

Кўкрак беzi саратони замонавий тиббиётда бир неча босқичда даволанади. Дастлаб касаллик ташхисланади ва биринчи босқичдаги ўсма бўлса у дорилар воситасида даволанади. Аммо касаллик иккинчи ва кейинги этапларга ўтган бўлса, беморда химиятерапия бир неча босқичда ўтказилади, сўнга хирургик аралашув: кўкракнинг бир қисмини, ёки уни тўла олиб ташлашга олиб келади. Касаллик қайталанмаслиги учун ва метастазаларга қарши нур терапияси қўлланади. Шундан кейин беморга бир неча йил давомида кунлик таблеткалар буюрилади. Афсуски, ЖССТ маълумотларига кўра,

151	Аскарлов Иброҳим Рахмонович, Мўминжонов Миржалол Муқимжон ўғли. Ўзбекистонда яратилган янги фанлар ва улар асосида янги инновацион ғоялар	362
152	Халилов Орзикул Қодирови. Уйғониш даврида марказий осие олимларининг жаҳон илм-фани тараққиётига қўшган хиссаси	364
153	Усманова С.Г., *Азимова К.С. Здоровьесберегающие технологии в обучении химии	368
154	Усманова.С.Г., Салохитдинова Г.А., Нематуллаева Г.К. Игровые технологии на уроках химии	370
155	Ў. И.Холмирзаев, Қ.Қ.Отахонов, Ўқувчиларнинг кимё ўқув фанидан экспериментал кўникмаларини шакллантиришни такомиллаштириш	372
156	А.А. Нодиров, Б.Э. Султонов, Д.С. Холматов, С.С. Хасанов. Фосфорит ундан клинкер усулда экстракцион фосфат кислота олиш жараёнларида сульфат кислота концентрацияларини таъсири	374
157	Хатамова Ҳамидахон Комилжоновна, Нўмонжонов Хожиакбар Набижон ўғли. Органик қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришга бўлган талаблар	376
158	Х.Исаков, Ў.О.Маматқулова, И.И.Сатторов, Р.Ш.Вахромова. Саримсоқпиезнинг кукунларининг шифобахшлигида таркибидаги аминокислоталарнинг роли	378
159	Х.Х.Салимова, А.Рустамов. Гиждувон тумани суғориладиган тупроқларнинг инсон омили таъсирида ўзгариши	380
160	Аскарлов И.Р, Мамарахмонов М.Х, Мўминжонов М.М. Халқ табобати - кўкрак беши саратонини даволашда замонавий, инновацион усул	382
161	Хушвақтов Ўрал Норқобилович. Ўрта мактабларда стеам таълими асосида виртуал физика лабораториясини лойиҳалаш	384
162	Хушвақтов Ўрал Норқобилович. Умумий ўрта таълим мактабларида қаттиқ жисмлар физикаси мазмунини такомиллаштириш	387
163	Ҳайтбаева С.Р, Нарзикулова М.Ф, Саидова Ш.О, Эшова Х.С. Ерёнғоқ бўртма нематодаси (meloidogyne arenaria, chitwood, 1949)нинг репродуктивлик хусусиятини ўсимлик хўжайинларига боғлиқлиги	391
164	Ахмедова Сайёра Мухамадовна, Шамуратов Аббор Шоназарович. Изменение миокарда на фоне экспериментального сахарного диабета	394
165	Sh.P. Shumkarova, H.I.Yodgorova. Tola tarkibi turlicha bo`lgan kostyumbop matolarning fizik-mexanik xossalaring o`zgarishi	397
166	Эшанкулов Б.И., Норматоа А.А., Янгибаева И.З. Ўзбекистонда ўстирилаётган эман турлари	401
167	Эргашев С.Т, Каттаходжаева Д.У., Туляганова Ш.Р. Морфологические изменение мозжечка при алкогольной интоксикации	404
168	Эрдонов Шерзод Бобокулович. CUMINUM CUMINUM L. Турининг ўзбекистон шароитда биоэкологик хусусиятлари	407
169	Д.М.Юнусов. Бруцелёз касаллиги ва уни олдини олиш	411